

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna

MINISTER
GOSPODARKI MORSKIEJ
I ŻEGLUGI ŚRODLADOWEJ

02. 2018

nr RPW 5304/2018P

(podpis)

(BM) WPR.054.96.9.2017.AS

Warszawa, dnia 22 listopada 2017r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana senatora Sławomira Rybickiego, złożone na 48 posiedzeniu Senatu RP w dniu 19 października 2017 r. w sprawie zmian w regulacjach dotyczących rybołówstwa i ustanowienia nowych limitów połowowych dla stad bałtyckich na przyszły rok połowowy, niniejszym przedkładam stosowne wyjaśnienia.

ad. 1. Jakie jest stanowisko rządu odnośnie do unijnych całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) w Morzu Bałtyckim oraz unijnego wieloletniego planu zarządzania rybołówstwem na Morzu Bałtyckim?

Wielkość całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) w Morzu Bałtyckim na rok 2018 została ustalona podczas posiedzenia Rady Ministrów Unii Europejskiej do spraw Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 9 października 2017 r. Rada osiągnęła porozumienie polityczne w tej sprawie, przy sprzeciwie Polski. Polska nie poparła porozumienia ze względu na ustalenie większych niż proponowanych przez doradztwo naukowe Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES) kwot połowowych dla dorsza, a także zwiększenie kwot połowowych dla gatunków pelagicznych, co w ocenie Polski może prowadzić do zaburzenia łańcucha pokarmowego dorsza bałtyckiego oraz przyczynia się do zwiększania połowów paszowych.

Odnośnie poszczególnych stad eksploatowanych przez Polskę Rada przyjęła następujące ustalenia (w porównaniu do kwot obowiązujących na rok 2017):

- dorsz stada zachodniego – utrzymano kwotę połowową na poziomie z roku 2017;
- dorsz stada wschodniego – zmniejszono kwotę połowową o 8% a dodatkowo dla obu stad dorsza ustalono okresy ochronne: dla stada zachodniego w okresie 1 lutego do 31 marca, natomiast dla stada wschodniego w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia (dla podobszarów 25 i 26 Morza Bałtyckiego - pominięto podobszary od 27 do 32);
- szprot – zwiększono kwotę połowową o 1%;
- śledź stada centralnego – zwiększono kwotę połowową o 20%;
- śledź stada zachodniego – zmniejszono kwotę połowową o 39%;
- łosoś stada centralnego – zmniejszono kwotę połowową o 5%;
- gładzica – zmniejszono kwotę połowową o 10%.

Decyzja Rady nie uwzględniła zatem głównego postulatu Polski jakim są okresy ochronne dla dorsza obejmujące cały obszar Morza Bałtyckiego. Również zwiększenie kwoty połowowej śledzia stada centralnego nie mogło być poparte przez Polskę ze względu na brak zgody na zwiększenie możliwości połowów przemysłowych w Morzu Bałtyckim, które uważane są za jeden z powodów złego stanu zasobów dorsza stada wschodniego.

Unijny wieloletni plan zarządzania rybołówstwem na Morzu Bałtyckim został ustalony *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139 z dnia 6 lipca 2016 r. ustanawiającym wieloletni plan w odniesieniu do stad dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim oraz połowów eksploatujących te stada, zmieniającym rozporządzenie Rady (WE) nr 2187/2005 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1098/2007*. Polska popiera zarządzanie zasobami na podstawie planów wieloletnich co w efekcie ma zapewnić prowadzenie zrównoważonej działalności rybackiej i utrzymania zasobów na poziomach zgodnych z maksymalnym zrównoważonym połowem.

2. Czy ministerstwo dysponuje danymi dotyczącymi liczebności dorsza na Bałtyku i w Zatoce Gdańskiej? Jakie są to zasoby?

Oceny stanu zasobów istotnych gospodarczo gatunków ryb w Morzu Bałtyckim dokonuje corocznie Międzynarodowa Rada Badań Morza (ICES), w oparciu o badania i dane naukowe oraz dane rybackie przekazywane przez państwa bałtyckie. Dane publikowane są na stronie organizacji: <http://www.ices.dk/community/advisory-process/Pages/Latest-advice.aspx>

Aktualne doradztwo dotyczące zasobów dorsza na Morzu Bałtyckim, które stało się podstawą do ustaleń wielkości całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) w Morzu Bałtyckim na rok 2018, opublikowane zostało w maju 2017 r. Dorsz bałtycki (*Gadus morhua*) zarządzany jest na podstawie doradztwa naukowego przygotowywanego dla dwóch osobnych stad: dorsza wschodniego (podobszar 25-32) i dorsza zachodniego (podobszar 22-24). Stada te różnią się pod względem biologicznym pomiędzy sobą, ale obserwowane jest równoczesne występowanie ryb obu gatunków dorsza (tzw. mieszanie się stad), szczególnie w podobszarze 24 Morza Bałtyckiego.

Oдноśnie dorsza stada wschodniego (podobszary 25-32 Morza Bałtyckiego), od kilku lat ICES nie jest w stanie przygotować szczegółowej oceny analitycznej, ze względu na niewystarczającą ilość danych (tzw. data limited stock). Wynika to głównie z problemów z oszacowaniem wieku ryb, potencjalnymi zmianami tempa ich wzrostu oraz zmianami w śmiertelności naturalnej. Szacunki wykazują spadek w wielkości ryb poławianych we wszystkich grupach wiekowych. W związku z tym ICES na podstawie podejścia ostrożnościowego, doradzał obniżenie połowów do poziomu 26 071 t. (z udziałem Rosji), 24 767 t. (dla UE) czyli o ponad 19%.

Oдноśnie dorsza stada zachodniego (podobszary 22-24 Morza Bałtyckiego), doradztwo ICES wskazuje, że biomasa stada rozrodczego utrzymuje się na bardzo niskim poziomie, szacowana jest na poziomie ok. 27 tys. ton. Stado uznaje się za znacznie przełowione, ze śmiertelnością połowową powyżej tzw. współczynnika śmiertelności połowowej na poziomie maksymalnego zrównoważonego połowu. Pozytywna informacja z doradztwa naukowego dotyczy ilości urodzeń nowych pokoleń, którą w roku 2017 oszacowano jako najwyższą od 2005 r. W związku z tym ICES doradzał ustalenie poziomu połowów w granicach ok. 1376–

3541 ton, co w przypadku ustalenia wysokości TAC na podstawie wyższej wartości oznaczałoby zmniejszenie możliwości połowowych o ok. 37% w stosunku do roku 2017.

Ministerstwo nie dysponuje natomiast odrębnymi danymi dotyczącymi liczebności dorsza w Zatoce Gdańskiej. Występujące tam zasoby są oceniane przez ICES w ramach stada dorsza wschodniego (podobszar 26).

3. Czy i jakie działania podjęto lub podejmie ministerstwo, aby wesprzeć rybaków w związku z ograniczeniami połowów?

Resort gospodarki morskiej, mając na uwadze trudną sytuację w zakresie stanu zasobów, szczególnie dorsza, podjął działania na poziomie krajowym zmierzające do ochrony żywych zasobów Morza Bałtyckiego. Inicjatywa Polski niejednokrotnie wykracza poza działania podejmowane w ostatnich latach przez Radę UE. Celem przypomnienia wymienić tu należy szczególnie takie środki ochronne na Bałtyku jak: wprowadzenie okresu ochronnego dla dorsza wschodniego w okresie od dnia 1 lipca do dnia 31 sierpnia, wdrożenie środków krajowych służących poprawie bazy pokarmowej dla dorsza, poprzez wprowadzenie zakazu połowów szprota od dnia 11 czerwca do dnia 10 września; wprowadzenie zakazu używania narzędzi ciągnionych w strefie 6 mil morskich w celu ochrony zasobów ryb w wodach przybrzeżnych. Dodatkowo, w celu zachowania bazy pokarmowej dla dorsza, Polska wprowadziła w roku 2017 kwotę połowową tobiasza i dobijaka, a po wyczerpaniu kwoty połowowej dobijaka wprowadziła całkowity zakaz połowów tego gatunku, który obowiązuje od połowy lipca br. do końca roku.

Wprowadzone przez Polskę ww. środki ochronne przynoszą wymierne efekty czego dowodem są informacje przekazywane przez polskich rybaków o poprawie stanu zasobów w wodach przybrzeżnych.

MGMiŻŚ w celu zrekompensowania rybakom negatywnych skutków spowodowanych obniżeniem wielkości kwot połowowych, wdrożyło działania w ramach Priorytetu 1. PO RYBY 2014-2020, dzięki któremu polscy rybacy w roku 2016 i 2017 otrzymali pomoc finansową za tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej oraz za trwałe zaprzestanie działalności połowowej. Środki te mają zrekompensować polskim rybakom utracone przez nich możliwości połowowe, w związku z redukcją kwot połowowych dorsza oraz koniecznością wprowadzenia środków ochronnych mających na celu odbudowę stanu zasobów, a także w celu dostosowania nakładu połowowego do dostępnych zasobów. Jednocześnie uruchomiono działania w ramach Priorytetu 1. mające na celu dywersyfikację dochodów rybaków.

W roku 2017 również otworzono nabór wniosków o pomoc finansową na trwałe zaprzestanie działalności połowowej, a w roku 2018 planowane jest otwarcie na tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej. Ponadto, ogłoszony został nabór wniosków o dofinansowanie w ramach działań prośrodowiskowych, w których uczestniczą rybacy i organizacje rybackie (zbieranie utraconych narzędzi połowowych oraz zalegających śmieci na dnie morskim). Działania te mają na celu ochronę środowiska morskiego, ograniczenie presji połowowej i odrodzenie się stad ryb Morza Bałtyckiego a jednocześnie wsparcie finansowe rybaków realizujących te działania. Jeszcze w tym roku planowane jest otwarcie działań mających na celu modernizację jednostek rybackich ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy na statkach rybackich, jak również podniesienie jakości produktów rybołówstwa, a co za tym idzie zwiększenie wartości sprzedawanych przez rybaków ryb.

4. Czy ministerstwo dysponuje ekspertyzami dotyczącymi ilości oraz wpływu zanieczyszczeń i innych odpadów w Zatoce Gdańskiej na zasoby ryb? Czy przeprowadzane były ekspertyzy badające poziom zasolenia Zatoki Gdańskiej i jego wpływ na żywotność ryb?

W celu pilnego podjęcia działań wyjaśniających wpływ zanieczyszczeń na zasoby ryb Zatoki Puckiej we wrześniu br. podjęto działania przygotowawcze do wyłonienia wykonawcy zamówienia pn. „Opracowanie założeń monitoringu rybackiego i naukowego w kontekście uwarunkowań środowiskowych, zasobów ryb i innych presji stanowiących potencjalne zagrożenie dla funkcjonowania rybołówstwa przybrzeżnego na obszarze Zatoki Puckiej”. Opracowanie to będzie stanowić podstawę do przeprowadzenia badań stanu zasobów ryb Zatoki Puckiej i wpływu różnych czynników na te zasoby, które będą realizowane w roku 2018. Środki finansowe na rok 2018 na ten cel zostały już zaplanowane. Dodatkowo Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wnioskować będzie o przyjęcie "Wieloletniego programu badań Zatoki Puckiej w zakresie oceny stanu zasobów ryb wraz z wpływem dominujących presji środowiskowych i antropogenicznych".

Mając powyższe na uwadze, uprzejmie informuję, że ww. działania dadzą odpowiedź co do stanu zasobów i wpływu inwestycji w rejonie Zatoki Puckiej na jej ekosystem i umożliwią podjęcie stosownych środków zaradczych w celu poprawy stanu zasobów.

W kwestii badania poziomu zasolenia wód Zatoki Gdańskiej informuję, że Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości wód w ramach państwowego monitoringu środowiska. W związku z tym należałoby zwrócić się do tego organu o udostępnienia danych w przedmiotowym zakresie.

MINISTERSTWO
GOSPODARKI MORSKIEJ
I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

Marek Gróbarczyk